

Opdracht expertteam COVID-zorg in ziekenhuizen

December 2021

Achtergrond en aanleiding opdracht

In de afgelopen 1,5 jaar van deze crisis is veel gebeurd in de zorg. De ziekenhuizen hebben circa 90.000 COVID-19-patiënten opgevangen, waarvan 16.000 op de IC. Een enorme opgave die door de inzet van professionals, bestuurders en betrokken partijen mogelijk is gemaakt. Continue is geleerd van elkaar door ervaringen te delen en zijn verbeteringen doorgevoerd. Zorgverlening die alleen mogelijk was (en is) door samenwerking in de gehele zorgketen.

Om deze stroom van COVID-19-patiënten op te kunnen vangen heeft het kabinet fors geïnvesteerd in de opschaling van zorgcapaciteit. Zo is er, op basis van het Opschalingsplan COVID-19 van het Landelijk Netwerk Acute Zorg (LNAZ), in de eerste piek opgeschaald naar 1.550 IC-bedden met bijbehorende klinische bedden. Ook zijn er maatregelen doorgevoerd op het vlak van onder meer de opleiding van personeel, vervoer, coördinatie, monitoring en informatiedeling. Voor de uitvoering van het plan is er voor de jaren 2020-2022 circa 500 miljoen euro beschikbaar gesteld. Ook is er ingezet op opschaling van tijdelijke COVID-19 capaciteit in de VVT-sector. Daar zijn momenteel meer dan 500 bedden bezet. Daarnaast is het Landelijk Coördinatiecentrum Patiënten Spreiding (LCPS) opgericht, die sinds 25 maart 2020 al meer dan 4.600 bovenregionale verplaatsingen van COVID-19 patiënten heeft gerealiseerd, is er beademingsapparatuur en beschermingsmateriaal ingekocht en is zowel de samenwerking in de hele zorgketen als de internationale samenwerking versterkt. Ook is een tijdelijk beleidskader opgesteld met afspraken over het verantwoord afschalen van de reguliere zorg.

De beschikbaarheid van voldoende zorgprofessionals is op dit moment de belangrijkste beperkende factoren bij het anticiperen op de extreme zorgvraag. Op allerlei manieren is dan ook ingezet op het creëren van tijdelijk extra personele capaciteit. Zo zijn ruim 6300 mensen ingezet bij zorgorganisaties in nood via Extra Handen voor de Zorg, hebben circa 5000 mensen een opleiding tot zorgondersteuner gevolgd aan de Nationale Zorgklas en is met de subsidieregeling coronabanen in de Zorg subsidie verleend voor circa 7200 banen, waarmee organisaties functies creëren die zorgprofessionals ontlasten. Daarnaast is op verschillende manieren de mentale gezondheid van zorgprofessionals ondersteund, bijvoorbeeld met gratis mentale coaching via Sterk in je Werk – Extra Coaching en met het steunpunt bij ARQ-IVP. Tot slot werkt het initiatief De Nationale Zorgreserve aan het werven en inzetten van zorgreservisten. Inmiddels zijn er meer dan 1200 actieve reservisten en vindt bij verschillende zorgorganisaties inzet plaats. Dit initiatief is een voorloper van de Nationale Zorgreserve. Hoge aantallen COVID-patiënten brengen met zich mee dat de zorg voor andere patiënten in het gedrang komt en dat dit vaak een relatie heeft met de beschikbaarheid en optimale inzet van zorgverleners. Daarom wordt langs twee lijnen gewerkt aan het optimaliseren van de zorgcapaciteit: met een taskforce ondersteuning optimale inzet zorgverleners (zie aparte opdracht) en een expertteam COVID-zorg in ziekenhuizen (zie hierna).

Opdracht

Het expertteam COVID-zorg in ziekenhuizen onderzoekt en realiseert wat nodig is om vanaf september 2022 de COVID-ziekenhuiszorg zodanig op te schalen en te vergroten dat de reguliere zorg in het najaar/winter van 2022-2023 zoveel mogelijk doorgang kan vinden bij een nieuwe ervaring van COVID. Het expertteam richt zich specifiek op de optimalisatie van COVID-zorg in de ziekenhuizen (kliniek en IC). Daarbij is de in- en uitstroom van belang met als doel de capaciteit in de zorgketen te vergroten. Ook de organisatie van tijdelijke capaciteit voor COVID-zorg in de VVT-sector is hierbij van belang.

Het expertteam brengt in beeld wat hiervoor nodig is in termen van capaciteit (personeel en materieel), financiën en governance waarbij de focus ligt op het vergroten en effectiever inzetten van de COVID capaciteit op de verpleegafdeling en de IC in de ziekenhuizen. In het licht van haar opdracht organiseert het expertteam pilots in samenspraak met betrokken partijen, bijvoorbeeld van meer concentratie van COVID-ziekenhuiszorg in de regio.

Het expertteam:

- Brengt in beeld welke organisatie, sturing, personele en materiële capaciteit en financiering nodig is voor 1 september 2022.
- Brengt in beeld welke innovaties mogelijk zijn in de organisatie van de COVID-ziekenhuiszorg met oog voor de relatie met andere delen van de zorgketen. Dit gebeurt langs drie lijnen:
 1. Er wordt in beeld gebracht welke waardevolle innovaties de afgelopen maanden lokaal en regionaal al zijn doorgevoerd in de organisatie van COVID-ziekenhuiszorg en die landelijk gedeeld en geïmplementeerd kunnen worden.
 2. Er wordt in beeld gebracht welke ervaringen in het buitenland zijn opgedaan met COVID-zorg in ziekenhuizen, bijvoorbeeld het inrichten van separate COVID-ziekenhuizen.
 3. Er wordt een brede uitvraag gedaan bij experts, kennisinstellingen en bedrijfsleven welke innovaties in de COVID-zorg mogelijk zijn.
- Start in februari/maart pilots. Daarbij wordt ervaring opgedaan met (verder) concentratie van COVID-ziekenhuiszorg. De ervaringen met deze pilots worden door het expertteam gemonitord zodat verwachte efficiency- en effectiviteitswinst kan worden gevalideerd en geleerde lessen voor het najaar van 2022 kunnen worden geïnventariseerd. Hierbij geldt dat het starten van pilots alleen mogelijk is als de situatie in de zorg dat op dat moment toelaat.
- Brengt in beeld hoe de financiering en bekostiging van COVID-ziekenhuis-zorg vormgegeven kan worden. Daarbij moet rekening worden gehouden met de IC-subsidieregeling die geldt tot en met 2022 (hoe zijn deze middelen te benutten en mogelijk tussen ziekenhuizen te verschuiven) en de reguliere bekostiging zoals deze vanaf 2023 weer in zou moeten gaan door verzekeraars.
- Brengt in beeld hoe de coördinatie en eventueel sturing van COVID-capaciteit in tijden van crisis kan worden vormgegeven. Waarbij rekenschap wordt gegeven van de ervaring, kennis en infrastructuur die is opgebouwd door de LNAZ, het LCPS en de ROAZ'en.

Afbakening opdracht

Beschikbaarheid en inzet van zorgpersoneel is een belangrijke randvoorwaarde voor het organiseren van COVID-zorg. Dit is structureel een randvoorwaarde, maar kan ook spelen in het kader van de pilots. Het organiseren hiervan ligt bij de taskforce optimale inzet zorgpersoneel. Het expertteam COVID-zorg in ziekenhuizen richt zich hier niet op.

Ook richt deze opdracht zich niet op de toekomstige inrichting van het zorglandschap in het kader van de pandemische paraatheid. De focus ligt op de capaciteit in de ziekenhuizen voor het najaar/winter 2022/2023. De ontwikkelingen binnen het pandemische paraatheid traject zijn wel van belang. Beiden zullen aan elkaar gekoppeld zijn gezien de deels parallel verlopende tijdspaden.

Organisatie van het expertteam

Edwin Velzel is de onafhankelijke voorzitter van het expertteam. Voor deelname aan het expertteam worden een aantal experts uit de zorgwereld uitgenodigd die op persoonlijke titel deelnemen. NZa en IGJ zijn toehoorder. Het secretariaat wordt vormgegeven door VWS. Het secretariaat heeft een linking pin met het secretariaat van de taskforce optimale inzet zorgmedewerkers.

Het is van groot belang dat de voorstellen van het expertteam in de praktijk uitvoerbaar zijn en de reguliere zorg in de praktijk ontlasten. De voorstellen van het expertteam worden daarom getoetst bij een high level klankbordgroep die bestaat uit betrokken koepelorganisaties.

-o-o-